

Ofiara handlu ludźmi, wyzysku lub wypadku przy pracy

Jak mogę dochodzić
zadośćuczynienia?

FEDERAL PUBLIC SERVICE
JUSTICE

.be

Spis treści

Ofiara handlu ludźmi: jak dochodzić zadośćuczynienia?	4
Jakie służby mogą mi pomóc?	4
Procedura dochodzenia zadośćuczynienia	5
Kroki, które muszę podjąć	6
Instytucje, które mogą mi pomóc	8
Ofiara wyzysku: odzyskanie zaległego wynagrodzenia i innych świadczeń socjalnych	11
Ofiara wypadku przy pracy: jak dokonać zgłoszenia	14
Kontakt	15

Jesteś ofiarą handlu ludźmi, wyzysku lub wypadku przy pracy?

Możesz podjąć kroki, aby ubiegać się o **zadośćuczynienie za doznane krzywdy**, odzyskać **zaległe wynagrodzenie** lub **zgłosić** wypadek przy pracy. Nie musisz tego robić samodzielnie. Istnieją organizacje, które Ci pomogą.

Z niniejszej broszury dowiesz się, jakie **konkretne organizacje wspierające** mogą Ci **pomóc** jako ofierze.

Uwaga: pamiętaj, że **zawsze masz wybór co do** kroków, które podejmiesz jako ofiara, i że wszystkie ścieżki mają **zalety jak i wady**. **Nie ma gwarancji**, że otrzymasz takie zadośćuczynienie, jakiego oczekujesz.

Ofiara handlu ludźmi: jak dochodzić zadośćuczynienia?

Jakie służby mogą mi pomóc?

Jeśli jesteś **ofiara handlu ludźmi**, możesz liczyć na pomoc specjalistycznego ośrodka, takiego jak **PAYOKE, PAG-ASA** lub **SÛRYA**. Ośrodki te zapewniają wsparcie psychospołeczne, **medyczne i prawno-administracyjne**, informują o **prawach przysługujących osobie poszkodowanej** i wyjaśniają, jak ubiegać się o **zadośćuczynienie** za doznane krzywdy lub jak szukać **pomocy prawnej**.

Aby skorzystać z tego wsparcia, należy **spełnić** szereg **warunków prawnych** (np. być gotowym do złożenia skargi lub doniesienia, zerwać kontakt ze sprawcą itp.).

Więcej informacji na temat tych warunków można znaleźć na stronach internetowych PAYOKE, PAG-ASA lub **SÛRYA**.

Nie kwalifikujesz się do wsparcia, jeśli:

- › **nie jesteś gotowy(a)** do spełnienia warunków określonych przez prawo;
- › **wróciłeś(a)** do swojego **kraju pochodzenia**;
- › **handel ludźmi nie miał miejsca**.

W takich przypadkach ośrodki mogą jednak udzielić Ci informacji i skierować Cię do:

- › **biura pomocy prawnej (BAJ)** w celu przyznania **adwokata pro bono**;
- › **Federalnej agencji ryzyka zawodowego (FEDRIS)** w celu zgłoszenia **wypadku przy pracy**;

- › **FAIRWORK Belgia** w przypadku pytań dotyczących praw pracowniczych (jeśli pracujesz w Belgii przebywając tam nielegalnie lub z ograniczonym prawem pobytu).

Procedura dochodzenia zadośćuczynienia

Jako **ofiara handlu ludźmi** możesz starać się o odszkodowanie za doznane krzywdy poprzez:

- › **postępowanie karne** przeciwko sprawcy (po złożeniu skargi na policji lub w inspekcji społecznej i jeśli doprowadziło to do postawienia sprawy w stan oskarżenia);
- › **postępowanie cywilne** (możliwe tylko po zakończeniu postępowania karnego);
- › **fundusz specjalny (Komisja pomocy finansowej dla ofiar umyślnego aktu przemocy)**.

Kroki, które muszą podjąć

Schemat ten pozwala zorientować się, jak może przebiegać **postępowanie karne wobec sprawcy**:

01 Złożenie skargi lub doniesienia

02 Wszczęcie dochodzenia w sprawie karnej

03 Prawomocne orzeczenie sądu karnego: skazanie sprawcy i zasądzenie zadośćuczynienia

04 Kroki w celu uzyskania rzeczywistej wypłaty zadośćuczynienia

1. Złożenie skargi lub doniesienia

W celu wszczęcia dochodzenia (karnego) musisz najpierw złożyć **doniesienie lub skargę na policji** lub w **inspekcji społecznej**.

Uwaga: Tylko w przypadku złożenia doniesienia jako **osoba poszkodowana** możesz śledzić proces rozpatrywania Twojej skargi. Takie doniesienie jako osoba poszkodowana możesz złożyć na przesłuchaniu przez policję lub inspekcję społeczną, ale możesz też złożyć je później samodzielnie lub wysłać podpisane do sekretariatu prokuratury, **albo poprosić o to adwokata**.

Składasz osobiście skargę lub doniesienie na policji lub w inspekcji? W takim przypadku **Centrum Pomocy Ofiarom lub Algemeen Welzijnswerk (CAW)** może zapewnić Ci **wsparcie** administracyjne i emocjonalne.

2. Dochodzenie zadośćuczynienia za doznane krzywdy

Po złożeniu skargi lub doniesienia prokurator zdecyduje, czy istnieją wystarczające **dowody**, aby skierować Twoją sprawę do **sądu**.

W takim przypadku możesz zawnioskować do **sędziego** o **zadośćuczynienie za doznane krzywdy**.

Uwaga: chcesz dochodzić **zadośćuczynienia po skazaniu sprawcy**? Jest to możliwe w drodze **postępowania cywilnego**.

Instytucje, które mogą mi pomóc

W przypadku postępowania karnego lub cywilnego można zwrócić się o pomoc do następujących jednostek:

› pomoc prawna pierwszej linii:

Zapewnia ona **bezpłatną wstępną poradę prawną ukierunkowującą** w przypadku chęci ubiegania się o zadośćuczynienie, udziela praktycznych informacji, kieruje do innych służb i odpowiada na proste pytania prawne.

› prawnik:

Wskazane jest skontaktowanie się z prawnikiem, ponieważ może on udzielić **szczegółowej i ukierunkowanej rady**, jeśli chcesz ubiegać się o zadośćuczynienie. **Pomoc prawna drugiej linii (BAJ)** może, w zależności od dochodów, zapewnić usługi prawnika **bezpłatnie lub po obniżonej stawce**.

- › **Komisja ds. pomocy finansowej dla ofiar umyślnego aktu przemocy:** Organizacja ta udziela **pomocy finansowej**, gdy:
 - › jesteś ofiarą **umyślnego** aktu **przemocy** popełnionego **w Belgii**;
 - › w wyniku tego czynu doznał(a)ś **znacznej krzywdy fizycznej lub psychicznej**;
 - › a wszystkie **inne sposoby** uzyskania zadośćuczynienia za doznane krzywdy **zawiodły**.

Uwaga: Możesz również złożyć wniosek do Komisji, jeśli wyjeżdżasz z Belgii i nadal masz **adres pocztowy w Belgii**.

0222
4226
5555
71

VALID THRU
MONT
03

PRIMA

Ofiara wyzysku: odzyskanie zaległego wynagrodzenia i innych świadczeń socjalnych

Jeśli jesteś ofiarą **wyzysku**, możesz starać się o odzyskanie **zaległego wynagrodzenia i innych ewentualnych świadczeń socjalnych** (np. ekwiwalentu za urlop czy premii na koniec roku).

Najszybszym sposobem na odzyskanie zaległego wynagrodzenia jest **zawarcie porozumienia z pracodawcą**. W tym zakresie możesz poprosić o pomoc:

- › **związku zawodowego**, do którego należysz;
- › **prawnik**;
- › **FAIRWORK Belgia**.

Nie możesz dojść do porozumienia ze swoim pracodawcą?

Możesz wtedy próbować odzyskać zaległe wynagrodzenie lub inne świadczenia socjalne:

- › poprzez dokonanie **zgłoszenia do wydziału Kontroli prawa społecznego (CLS)**;
- › lub poprzez **wszczęcie postępowania przed sądem pracy**. W tym przypadku wskazane jest skorzystanie z pomocy prawnika.

Na podstawie dostarczonych przez Ciebie dowodów, wydział CLS może próbować przekonać pracodawcę do wypłaty zaległego wynagrodzenia.

Wydział CLS nie może przekonać Twojego pracodawcy?

W takim przypadku wydział CLS może **skierować Twoją sprawę do inspektora pracy**. Inspektor pracy może wówczas podjąć decyzję o **ściganiu** pracodawcy. W tym przypadku możliwy jest zwrot zaległego wynagrodzenia przez pracodawcę, nawet jeśli wróciłeś(a)ś już do kraju pochodzenia.

Uwaga: aby to zrobić, należy **dokonać zgłoszenia jako osoba poszkodowana.**

Jeśli wypłata nie nastąpi niezwłocznie (np. z powodu braku informacji), należna kwota zostanie wpłacona do **Kasy depozytów i konsygnacji**. W takim przypadku prosimy o kontakt z **kasą** w celu odzyskania kwoty (patrz „Kontakt”).

Zastanów się nad następującymi kwestiami:

- › Jeśli sędzia przychylił się do Twojego wniosku o zadośćuczynienie, możesz próbować je odzyskać poprzez wszelkie **sumy pieniężne zajęte i skonfiskowane** od osoby skazanej, która jest Ci winna pieniądze. Twój prawnik może zwrócić się do Centralnego organu ds. zajęcia i konfiskaty (OCSC) o wydanie przyznanych sum pieniędzy.
- › **Nie ma gwarancji wypłaty**, jeśli skazany nie ma **wystarczających środków finansowych**.
- › **Płacisz adwokatowi ze środków własnych**, jeśli **nie spełniasz warunków** do uzyskania adwokata pro bono.
- › Jeśli pracodawca zbankrutuje, musisz w odpowiednim **czasie złożyć wniosek** do właściwego organu (syndyka masy upadłościowej). Możesz też złożyć go online przez regsol: www.regsol.be.
- › Procedury mogą być **długotrwałe**.

Uwaga: jeśli nie mieszkasz już w Belgii, skontaktuj się ze swoim prawnikiem, specjalistycznym ośrodkiem lub innym organem, który wspierał Cię podczas postępowania w Belgii.

Ofiara wypadku przy pracy: jak dokonać zgłoszenia?

Jeśli jesteś poszkodowany(a) w wypadku przy pracy, możesz dokonać zgłoszenia za pośrednictwem **ubezpieczenia od wypadków przy pracy** swojego pracodawcy.

Jeśli Twój pracodawca nie posiada **ubezpieczenia od wypadków przy pracy**, skontaktuj się z:

- twoim **związkiem zawodowym**;
- **FAIRWORK Belgia**;
- lub z **prawnikiem**.

Za pośrednictwem jednego z tych organów masz możliwość **dokonania zgłoszenia** do **Federalnej agencji ds. ryzyka zawodowego (FEDRIS)**.

Uwaga: zgłoszenia należy dokonać w ciągu **trzech lat** od wypadku przy pracy.

W zależności od powagi Twojego wypadku przy pracy i odpowiedzialności pracodawcy za wypadek, prokuratura lub inspekcja pracy może wszcząć **postępowanie wyjaśniające**. Jeśli wypadek przy pracy zostanie uznany, **ubezpieczenie od wypadków przy pracy lub FEDRIS musi pokryć:**

- koszty leczenia;
- koszty trwałej lub czasowej niezdolności do pracy.

Kontakt

› Specjalistyczne ośrodki dla ofiar handlu ludźmi

› **PAYOKE** (Flandria)

T 03 201 16 90

E admin@payoke.be

www.payoke.be

› **PAG-ASA** (Bruksela)

T 02 511 64 64

E info@pag-asa.be

www.pag-asa.be

› **SÜRYA** (Walonia)

T 04 232 40 30

E info@asblsurya.be

www.asblsurya.org/fr/contact

› **Federalna agencja ds. ryzyka zawodowego (FEDRIS)**

www.fedris.be/fr/contact

› **FAIRWORK Belgia**

T 0800 12019 (w poniedziałki i środy od 9.00 do 13.00 oraz w czwartki od 13.00 do 16.00)

E info@fairworkbelgium.be

www.fairworkbelgium.be/fr

› **Biuro pomocy prawnej (BAJ)**

(adwokat pro bono)

› **Walonia**

› www.avocats.be/fr > komisje pomocy prawnej

› **Bruksela**

› FR www.bajbruxelles.be/index.php/fr

T 02 511 50 45

E bjb@baliebrussel.be

› NL www.baliebrussel.be

› **Flandria**

› www.vlaanderen.be > Conflicten en misdrijven

> Commissies voor juridische bijstand

› www.prodeoadvocaat.vlaanderen > Contact >

Bureau juridische bijstand

- › **Service Aide aux Victimes**
(Wdział wsparcia dla ofiar)
www.victimes.cfwb.be/ou-trouver-aide

- › **Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW)**
www.caw.be

- › **Caisse des Dépôts et Consignation**
(Kasa depozytów i konsygnacji)
T 02 572 57 57
E info.cdcck@minfin.fed.be
www.finances.belgium.be/fr > FAQ > Caisse des
Dépôts et Consignations : généralités > 'Quelle est la
meilleure manière de contacter la Caisse des Dépôts
et Consignations ?'

- › **Contrôle des lois sociales (CLS)**
(Kontrola praw socjalnych)
T 02 235 55 55
E (FR) info.cls@emploi.belgique.be
E (NL) info.tsw@werk.belgie.be
E (DE) info.cls@beschaeftigung.belgien.be
T (FR/DE) 02 235 55 60

<https://emploi.belgique.be/fr> > A propos du SPF >
Structure du SPF > Inspection du travail – Direction
générale Contrôle des lois sociales > Directions
externes

Czy masz jeszcze jakieś pytania? Więcej informacji można znaleźć w tych broszurach i na stronach internetowych

- › Broszura 'Vous êtes victime' (Jesteś ofiarą)
<https://justice.belgium.be/fr> > Publications > Brochures pour le citoyen > Vous êtes victime.
- › Strona internetowa 'Que faire comme victime' (Co zrobić jako ofiara)
<https://justice.belgium.be/fr> > Thèmes et dossiers > Que faire comme > Victime.
- › Broszura 'Vos droits en tant que victime d'infractions' (Twoje prawa jako ofiary przestępstwa)
<https://www.tribunaux-rechtbanken.be/fr> > Info utiles > Brochures > Vos droits en tant que victime d'une infraction.
- › Strona internetowa 'Informations sur le déroulement de la procédure en tant que victime' (Informacje o przebiegu postępowania dla osoby poszkodowanej)
<https://justice.belgium.be/fr> > Thèmes et dossiers > Que faire comme > Victime > Procédure > Déroulement de la procédure.
- › Strona internetowa 'Informations pour les victimes d'actes intentionnels de violence' (Informacje dla ofiar umyślnego aktu przemocy)
<https://justice.belgium.be/fr> > Thèmes et dossiers > Que faire comme > Victime > Aide financière > Victimes d'actes intentionnels de violence.

Serwis komunikacyjny i informacyjny
Boulevard de Waterloo 115
1000 Bruksela
T 02 542 65 11
www.justice.belgium.be